

A kulturális együttműködés forrásai

A magyarországi szlovének és a szlovéniai magyarok együttműködésének támogatása

Készítették: a CESCO munkatársai

2015.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	3
A határ menti kapcsolattartás forrásai	6
A szlovén-magyar határon átnyúló együttműködési program	6
Transznacionális programok	7
A Duna és a Közép-Európa (Central) Program	7
Projekt-előkészítő alapok	8
A kulturális együttműködés közvetlen brüsszeli forrásai	9
Európa a polgárokért program	9
Kreatív Európa program	11
Horizont 2020	18
Erasmus+	19
COSME	21
Az Európai Unión kívüli források	22
A Visegrádi Alap	22
Eurimages	24
Európai Ifjúsági Alap	25
Európai Kulturális Alap	26

BEVEZETÉS

A történelem sajátos forgatókönyvének következtében a Párizs környéki békék után a mai magyar-szlovén határ mentén érdekes komplementaritás alakult ki. Az első világháború óta érzékelhetően csökkenő lélekszámú magyar közösség él a szlovén oldalon, illetve szlovén a határ magyar oldalán. Előbbiek a Muravidéken, utóbbiak a Vendvidéken igyekeznek megőrizni kulturális azonosságukat.

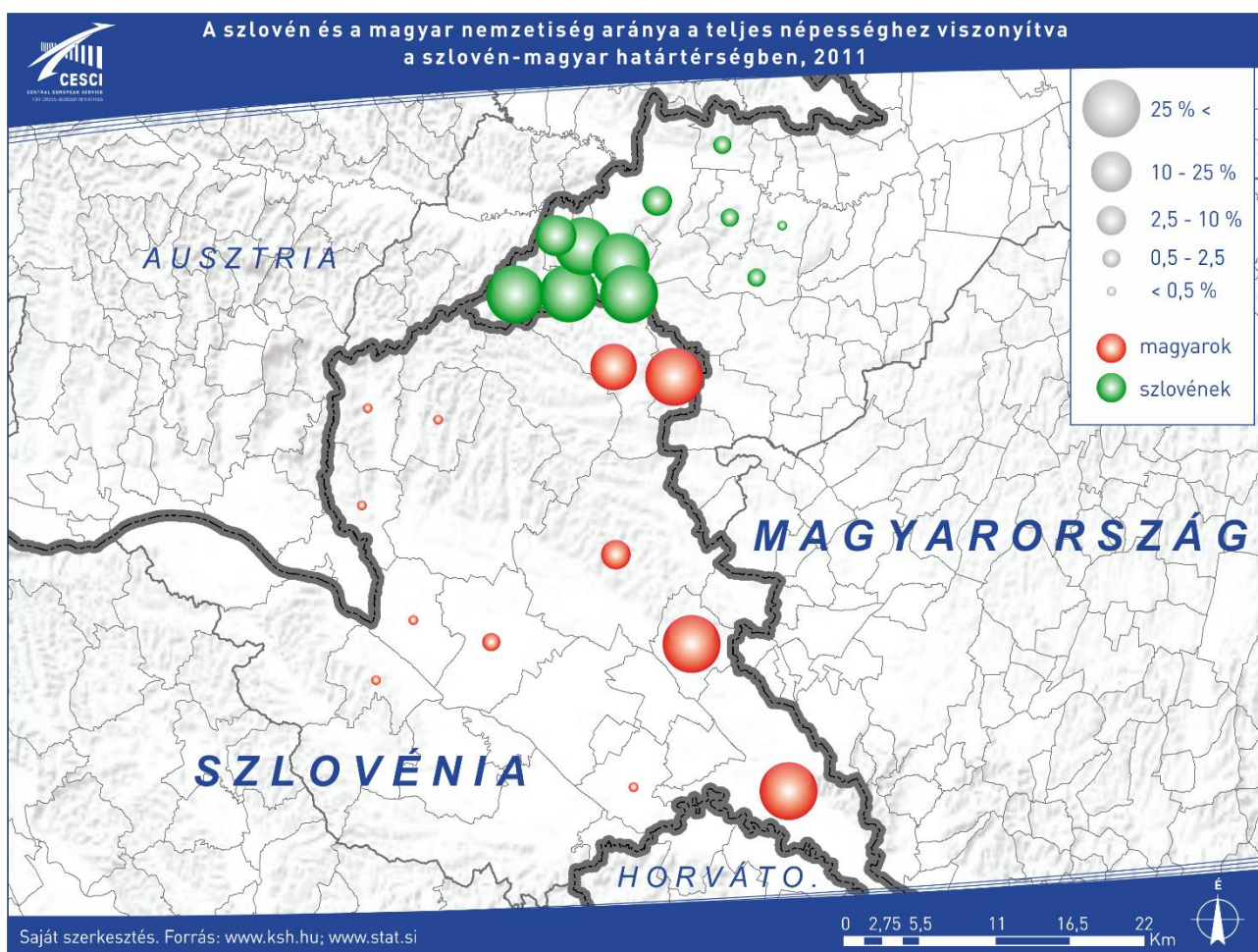
1. táblázat: Magyarok a mai Szlovéniában, 2011-ben

A település neve	Lakosság (fő, 2011)	Magyar lakosság száma	Magyar lakosság aránya
LENDAVA	11151	4690	42,06
DOBROVNIK	1307	725	55,47
MORAVSKE TOPLICE	6151	424	6,89
MURSKA SOBOTA	20080	226	1,13
HODOŠ	356	210	58,99
ŠALOVCI	1718	188	10,94
ČRENŠOVCI	4080	15	0,37
RADENCI	5265	9	0,17
TIŠINA	4189	7	0,17
GRAD	2302	5	0,22
CANKOVA	2067	4	0,19
ROGAŠOVCI	3399	4	0,12

2. táblázat: Szlovénok a mai Magyarországon, 2011-ben

A település neve	Lakosság (fő, 2011)	Szlovén lakosság száma	Szlovén lakosság aránya
SZENTGOTTHÁRD	8768	649	7,40
FELSŐSZÖLNÖK	575	419	72,90
APÁTISTVÁNFALVA	361	234	64,80
SZAKONYFALU	358	149	41,60
KÉTVÖLGY	105	75	71,40
ALSÓSZÖLNÖK	358	63	17,60
ORFALU	63	30	47,50
CSÖRÖTNEK	911	12	1,30
KONDORFA	524	4	0,80
RÖNÖK	418	3	0,70
RÁBAGYARMAT	802	1	0,10

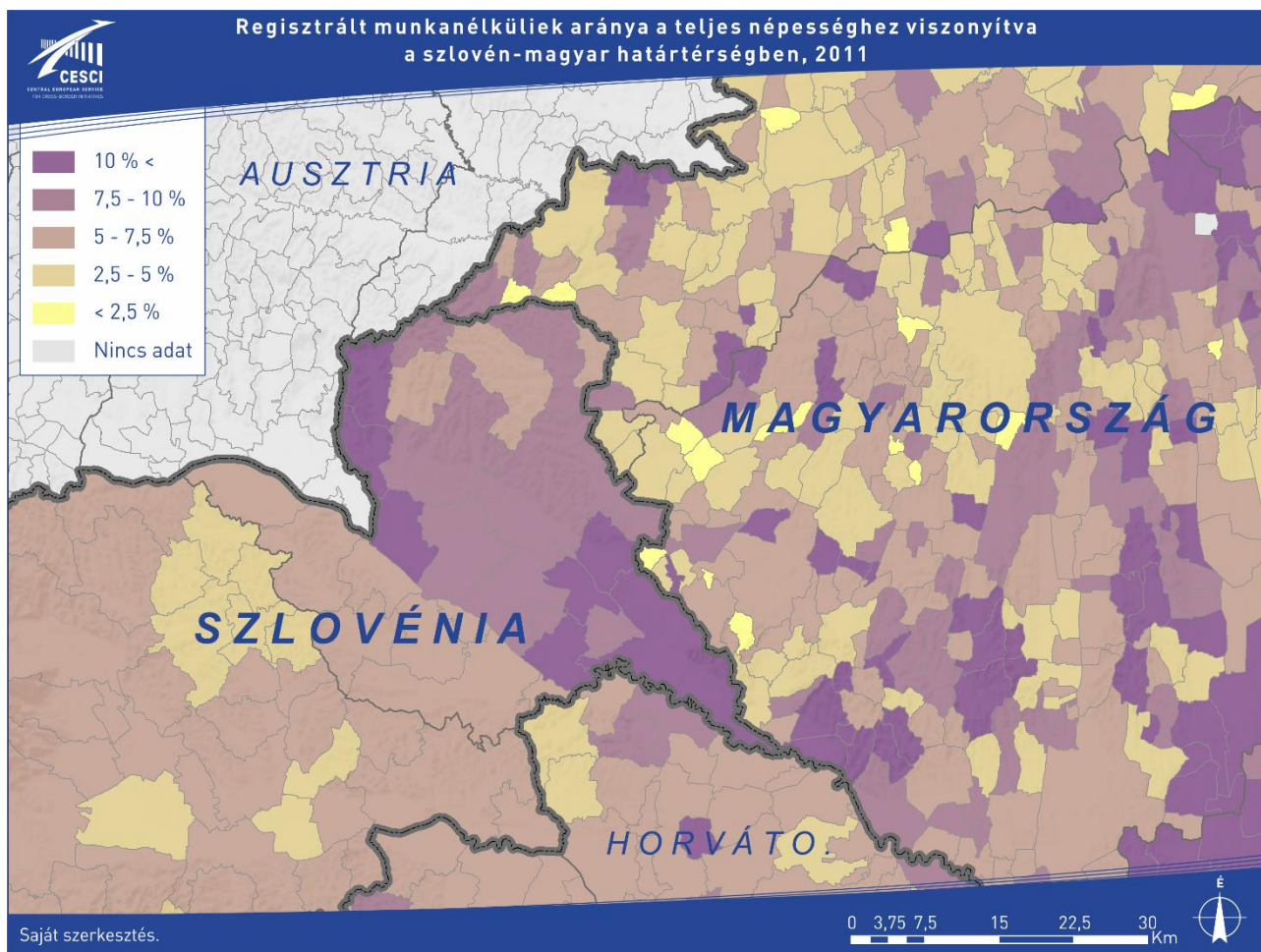
1. térkép: Magyarok és szlovének a határtérségben

Egyik határ menti térség sem mondható gazdagnak: bár a Mura és a Kerka mente táji adottságai vonzóak, a régió egyéb erőforrásokban szegénynek, gazdaságilag a két ország más vidékeihez képest elmaradottnak mondható.

A jelen összefoglaló ezért nem kizárólag arra fókuszál, hogy a magyarországi szlovénok és a szlovéniai magyarok közötti kulturális kapcsolatok építéséhez kapcsolódóan ajánljon pénzügyi forrásokat: az is a célunk, hogy a kulturális gazdaság építéséhez felhasználható kiírásokra is felhívjuk a figyelmet. Az együttműködésen túl így járulhatunk hozzá a határtérség gazdasági fejlődéséhez.

2. térkép: Munkanélküliség a határtérségben

A HATÁR MENTI KAPCSOLATTARTÁS FORRÁSAI

A SZLOVÉN-MAGYAR HATÁRON ÁTNYÚLÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSI PROGRAM

A határ menti együttműködés legadekvátabb forrását a szlovén-magyar határon átnyúló együttműködési program (Interreg V-A) jelenti. Sajnálatos módon, a két ország a 2014 és 2020 közötti tervezési időszak során minimális forrást biztosít a határ menti program számára.

A még nem véglegesített program teljes ERFA-hozzájárulása alig haladja meg a 15 millió eurót, amiből 1,5 millió euró jut a technikai segítségnyújtásra. További egy millió eurót terveznek fordítani a határon átvezető közlekedési infrastruktúrára. A fennmaradó 12,5 millió euró nagy részéből turisztikai jellegű fejlesztések támogathatók (a 6-os tematikus célkitűzés keretében), valamint az intézmények és az emberek közötti együttműködésre lehet forrást szerezni (a 11-es tematikus célkitűzés keretében). Utóbbiból beruházások nem finanszírozhatók, csak szoft tevékenységek és esetleg kisebb értékű eszközbeszerzések.

A program keretében a hétéves időszakra rendelkezésre álló források 85%-a közösségi hozzájárulás, a nemzeti társfinanszírozás aránya 10%, így a pályázatokhoz általában mindössze 5%-os önerő szükséges, mely kedvező feltételeket jelent a kisebb helyi kulturális és kreatív szereplők számára is. A programok keretében közcélú, jogi személyiséggel rendelkező non-profit szervezetek pályázhatnak, a határ mindkét oldaláról partnereket egyesítő konzorciumokban.

A magyar-szlovén kulturális együttműködést erősítendő a 6-os célkitűzés alatt elsősorban a kulturális örökség részét képező épületek felújítására és turisztikai hasznosítására, határon átvezető tematikus túraútvonalak kialakítására, fejlesztésére; a 11-es alatt pedig kulturális rendezvényekre, testvér-települési kapcsolatok élénkítésére; közös produkciók tető alá hozására, kulturális csereprogramok határon átnyúló tájolására, valamint kisebb eszközbeszerzésekre (pl. mobil színpad beszerzése) lehet majd pályázni.

Fontos ugyanakkor megemlíteni, hogy a szűkös források könnyen azt eredményezhetik, hogy néhány nagyobb tanácsadó cég szipkázza ki a program pénzét a térségből. Ezért célszerű azonnal elkezdeni a helyi szereplők felkészítését, a projektek kidolgozását, mert a verseny így kemény lesz.

TRANSZNACIONÁLIS PROGRAMOK

A Duna és a Közép-Európa (Central) Program

Az Európai Területi Együttműködés célkitűzés alatt megvalósuló transznacionális programok egy-egy országcsoportot fognak össze, és a közöttük létrejövő kapcsolatokat hivatottak erősíteni, elsősorban szoft tevékenységeken keresztül. Magyarország és Szlovénia két ilyen programban érintett.

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó *Duna program* második prioritási tengelye „A környezet- és kultúratudatos Duna-régió” (Environment and culture responsible Danube region) közvetlenül érinti a kultúra és a turizmus területét. A prioritási tengely első tematikus célja a *természeti és kulturális örökség, valamint erőforrások fenntartható használatának erősítésére* irányul. Legfőbb cél a kulturális és természeti értékeken alapuló, a környezeti szempontokat is figyelembe vevő turizmus fejlesztése. A támogatható tevékenységek közé tartozik stratégiák, koncepciók fejlesztése és megvalósítása, oktatási és kapacitásépítő tevékenységek, *tematikus utak, turisztikai termékek fejlesztése, hálózatépítés, klaszterek létrehozása* (kiemelten a kreatív ipar területén).¹

A *Közép-Európa Program* szintén nagy hangsúlyt fektet a kulturális fejlesztésekre, azonban ez esetben a környezeti szempontú fenntarthatóságon túl a hangsúly a gazdasági és társadalmi előnyök kihasználásán van. A kultúra (kulturális örökség, erőforrás), mint a fenntartható társadalmi és gazdasági fejlődés egyik motorja jelenik meg. A 3. prioritási tengely (Cooperating on natural and cultural resources for sustainable growth in CENTRAL EUROPE) 2. specifikus célja (To improve capacities for the sustainable use of cultural heritage and resources) a kulturális örökségek és értékek védelmét, valamint eredményes és fenntartható használatát célzó kapacitásfejlesztésre irányul. A projektek keretében többek között stratégiák, koncepciók, szakpolitikai dokumentumok fejlesztése és megvalósítása, *menedzsmenteszközök* fejlesztése (pl. *ICT-alkalmazások*) és az érintett szereplők együttműködése támogatható.²

¹ http://www.southeast-europe.net/en/about_see/danubeprogramme/

² <http://www.central2013.eu/>

A szlovén partnerek részt vehetnek az adriai-jón programban is, de a programterületen kívüli forrásfelhasználást csak nagyon indokolt esetben fogadják el az irányító hatóságok. Ezért itt olyan tevékenységekre lehet elsősorban támogatást szerezni, amelyek a szlovén oldalon valósulnak meg. Ezek magyarországi lábát más alapból (pl. V4) kell finanszírozni.

A magyar-szlovén határ menti kulturális együttműködés fejlesztésére mindkét forrás hatékonyan felhasználható. A programok természete miatt elsősorban hálózatok fejlesztésére, tudástranszferre, valamint beruházásokat előkészítő tanulmányok összeállítására használhatóak a források. Emellett tematikus turisztikai együttműködések is kialakíthatóak.

Mind a Duna, mind a Közép-Európa program esetében kiemelten fontos a transznacionális jelleg érvényesítése, melyet a partnerség kialakítása során figyelembe kell venni. A tapasztalatok szerint a projektek megvalósítói 8-12 szervezetet tömörítő nemzetközi konzorciumok. A pályázati kiírások célcsoportját az állami szféra intézményei, helyi önkormányzatok, azok társulásai, EGTC-k és non-profit szervezetek képezik. A projektek átlagos nagysága 1-5 millió euró, a projektek időtartama jellemzően 30-36 hónap.

A pályázók körét gondosan kell megválogatni, vagy az előfinanszírozáshoz szükséges forrásokat kell biztosítani, mivel a pályázatok megvalósítása során viszonylag nagy összegeket (200-300 ezer eurót) kell átlagosan egyéves átfutási idővel előre biztosítani, ami egyes szervezetek likviditását komolyan próbára teszi.

Projekt-előkészítő alapok

A Duna programon belül lesz lehetőség projekt-előkészítésre is pályázni, egyfajta seed-money rendszerben. Ennek az a lényege, hogy a projektgazdák néhány tízezer eurót nyerhetnek el komolyabb fejlesztések megalapozását segítő tevékenységekre. A Duna Stratégia PA10-es területéhez kapcsolódó, az előbbihez azonos elvek szerint működő START-program forrásaival együtt, több millió euró fog rendelkezésre állni ilyen célok megvalósításához.

A magyar és szlovén partnerek a kétféle alap támogatásával nagyobb transznacionális projektek fejlesztését kezdhetik meg. Az alapok alkalmasak arra is, hogy az ilyen, több országot érintő projektek partnerségeit fel lehessen építeni.

A KULTURÁLIS EGYÜTTMŰKÖDÉS KÖZVETLEN BRÜSSZELI FORRÁSAI

Európa a polgárokért program

Az Európa a Polgárokért 2014-2020 keretprogram célja, hogy segítse a polgárokat az Európai Unió közös történelmének és kulturális sokszínűségének jobb megismerésében, illetve hogy elősegítse az európai polgárság fogalmának, valamint az uniós szakpolitikáknak és döntéshozatali folyamatoknak a megértését. A program végrehajtása két prioritás mentén történik:

- európai emlékezet, valamint
- demokratikus szerepvállalás és polgári részvétel ösztönzése.

Az első prioritás keretein belül olyan projektek támogathatók, melyek a *kulturális sokszínűségről* és a tágabb értelemben vett *közös értékekről való gondolkodásra* készítetnek. Tematikájukat tekintve a projektek érinthetik a modern kori európai önkényuralmi rendszereit, a toleranciát, a kölcsönös megértést és a *kultúrák közötti párbeszédet*.

A második prioritáson belül jelen összefoglaló szempontjából a „testvérvárosi” és a „városhálózati” intézkedések relevánsak. Ezek olyan projektek támogatására irányulnak, amelyek testvérvárosokból érkező polgárok széles rétegei számára biztosítanak találkozási alkalmat. Az intézkedések középpontjában a polgári részvételt előmozdító tevékenységek állnak, de emellett felöleli a kölcsönös megértésre és interkulturális tanulásra irányuló projekteket is. A támogatható tevékenységek mindkét ág esetében a fenti célokat szolgáló *események, kiállítások, találkozók szervezése*.

3. táblázat: Az Európa a Polgárokért 2014-2020 intézkedései³

Intézkedés	Támogatható pályázók	Partnerség	Támogatási összeg (ezer €/projekt)	Támogatási intenzitás	Projekt időtartama
Európai emlékezet	Helyi/regionális állami hatóságok, Nonprofit szervezetek, Kulturális/ifjúsági/oktatási/kutatási szervezetek, testvérvárosok egyesületei	Elvárt a szektorközi együttműködés	100	< 100%	18 hónap
Testvérváros - program	Helyi önkormányzatok, Helyi önkormányzatokat képviselő testvérvárosi bizottságok, Helyi önkormányzatokat képviselő nonprofit szervezetek	2 partner 2 országból	25	< 100%	21 nap
Városok hálózatai	Helyi önkormányzatok, Testvérvárosi bizottságok, Más szintű helyi/regionális hatóságok, Helyi önkormányzatok tömörülései, Helyi önkormányzatokat képviselő nonprofit szervezetek	4 partner 4 országból	150	< 100%	24 hónap

A magyar-szlovén határ menti együttműködés egyik legadekvátabb forrása. Egyrészt a program keretében alkalmazott átalánydíjas rendszer rendkívül leegyszerűsíti a használatát. Másrészt tematikájában legközvetlenebbül illeszkedik a kulturális, egyének közötti kapcsolatépítéshez.

Az első prioritás keretében a közös emlékezet feldolgozására lehet pályázni. A közös témát minden évben egy munkaterv határozza meg, de a 2014-2020 közötti időszakban meghatározó téma lesz a különféle totalitárius rendszerek történelmi öröksége, de a határok lebontása, a demokratizálódás, az európai eszme terjedése is. A két világháború eseményei is visszatérő témáját szolgáltatják a kiírásoknak. A projektekbe célszerű szélesebb körből, Nyugat-európából is partnereket bevonni, és ehhez megtalálni a közös témát.

A második prioritáson belül a testvér-települési együttműködési kiírásokat célszerű használni. Ennek keretében szinte bármilyen, a kapcsolatokat, a közeledést szolgáló projekt támogatható. Olyan önkormányzatok is részt vehetnek rajtuk, amelyek még csak tervezik az együttműködést. Kis mértékben, de a források egy része szakértői tevékenységekre is felhasználható, amelyek egy távlatos, stratégiai jellegű együttműködés megalapozását segíthetik.

A finanszírozási feltételek viszonylag kedvezőek, a támogatási intenzitás bár nem érheti el a 100%-ot, a támogatás 50%-ig minden esetben igényelhető előleg.

³ https://eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens_en

Kreatív Európa program

A kultúra szempontjából a legjelentősebb közvetlen brüsszeli forrást a Kreatív Európa 2014-2020 Program jelenti. Az új keretprogram az előző, 2007-2013-as időszak Kultúra, MEDIA és MEDIA Mundus programjait egyesíti. Hétéves összköltségvetése 1,46 milliárd euró, amely 9%-kal haladja meg az előző keretet. A program elsődleges célja az Európai Kulturális Akciótervvel⁴ és Menetrenddel⁵ összhangban a kulturális és kreatív szektorok versenyképességének növelése:

- segítséget nyújt a kulturális és kreatív szektoroknak megragadni a digitális kor és a globalizáció nyújtotta lehetőségeket;
- lehetővé teszi, hogy a kulturális és kreatív szektorok kihasználják gazdasági potenciáljaikat, ezzel hozzájárulva a fenntartható növekedéshez, munkahelyteremtéshez és társadalmi kohézió erősödéséhez;
- új nemzetközi lehetőségeket és piacokat nyit.

A program a tervek szerint hét év alatt 250 000 művész/kulturális szakember, 2000 mozi, 800 film és 4500 műfordítás részére biztosít közvetlen támogatást. Emellett, felismerve a piaci finanszírozás fontosságát a kulturális és kreatív szektorok esetében, a program egy pénzügyi garanciaeszközt is létesített, mely lehetővé teszi a kkv-knak, hogy max. 750 millió eurós banki hitelhez jussanak. Az EU tagállamokon kívül a támogatható országok között található Szerbia, valamint várhatóan 2015-től Ukrajna is.⁶

A Kreatív Európa program éves munkaprogramok szerint allokálja a rendelkezésre álló forrásokat. Ezek a munkaprogramok határozzák meg az adott évben pályázható összegeket, illetve a pályázati témákat. Utóbbiakat illetően jelentős változások nem várhatók a hét év alatt, a nagyobb, 3-4 évet lefedő kiírások esetében fordul elő, hogy egyes években nem hirdetnek kiírást.

A **Kreatív Európa Kultúra alprogramja** a kulturális és kreatív szektorok szereplőinek nyújt támogatást azzal a céllal, hogy segítse őket az európai, transznacionális működésben, valamint támogassa a kulturális művek, illetve alkotók, művészek határon átívelő mobilitását.

⁴ Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, on a Work Plan for Culture (2015 - 2018) -

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16094-2014-INIT/en/pdf> - utolsó letöltés:2015.01.07.

⁵ A TANÁCS ÁLLÁSFOGLALÁSA (2007. november 16.) az európai kulturális menetrendről - [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007G1129\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007G1129(01)&from=EN) - - utolsó letöltés:2015.01.07.

⁶ http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/opportunities/index_en.htm

A Kultúra alprogramon belüli támogatási lehetőségek:

- transznacionális együttműködési projektek,
- európai hálózatok;
- európai platform;
- műfordítások támogatása és a lefordított anyagok népszerűsítése.

Az együttműködési projektek fő célja az európai kulturális és kreatív ágazatok transznacionális és nemzetközi működési kapacitásának megerősítése, a közönségépítés támogatása, valamint az innováció elősegítése a kultúra területén. A támogatható tevékenységek közé tartozik többek között

- a kulturális szereplők, illetve sajátos, európai dimenzióval rendelkező műalkotások határon átnyúló cseréje,
- illetve különböző országok kulturális szervezeteinek (színházak, koncertteremek, zenekarok, fesztiválok) szektorközi együttműködése új produkció létrehozása, valamint közönségépítés céljából.

Az Európai Hálózatok intézkedés tevékenységi támogatást biztosít olyan európai hálózatok számára, melyek célja a kulturális és kreatív ágazatok transznacionális és nemzetközi működési kapacitásának, valamint alkalmazkodóképességének elősegítése. A támogatás középpontjában olyan tevékenységek állnak, melyek a kulturális szervezetek közötti tapasztalatcserét, tudástranszfert segítik, az intézményrendszer fejlesztése érdekében.

Az Európai Platformok intézkedés hasonló célokat szolgál, de az alkotók és művészek támogatására fókuszál. Cél a feltörekvő tehetségek fejlődésének elősegítése, mobilitásának ösztönzése, valamint a komoly európai elkötelezettséget mutató alkotók elismerésének és ismertségének növelése. A támogatható tevékenységek körébe tartoznak többek között marketing-, kommunikációs- és közönségfejlesztő tevékenységek.

A műfordítási projektek támogatásának fő céljai közé tartozik a kulturális és nyelvi sokféleség előmozdítása, a magas színvonalú irodalmi művek hozzáférhetőségének javítása, országok közötti forgalmának ösztönzése (beleértve a digitális technológia megfelelő használatát), valamint az új olvasói rétegek elérése. Az irodalmi művek fordításán és kiadásán túl (pl. regények, novellák, színdarabok, versek, képregények és gyerekkönyvek) támogatható a lefordított művek kivonatának kiadói katalógushoz való fordítása, valamint azok népszerűsítése (rendezvények, digitális reklámeszközök, irodalmi fesztiválok) is.

4. táblázat: A Kreatív Európa Kultúra alprogramjának intézkedései⁷

Intézkedéscsomag	Támogatható pályázók	Partnerség	Támogatási összeg (ezer €/projekt)	Támogatási intenzitás	Projekt időtartama
Európai együttműködési projektek	kulturális és kreatív szektorban tevékenykedő szervezetek	3 partner	200	60%	4 év
		6 partner	2000	50%	
Európai hálózatok	kulturális és kreatív szektorban tevékenykedő szervezetek	12 partner min. 10 országból	1000	80%	4 év
Európai platformok	kulturális és kreatív szektorban tevékenykedő szervezetek	1 koordinációs szervezet + 10 tag	2000	80%	2 év
			4000	80%	4 év
Műfordítási projektek	Könyvkiadók	-	100	50%	2 év
			400	50%	4 év

A magyar-szlovén együttműködés szempontjából a program két intézkedése jöhet szóba. A műfordítási tevékenységek esetében például magyar és/vagy szlovén könyvkiadók pályázhatnak a másik ország szépirodalmi / történelmi / művelődéstörténeti / néprajzi stb. munkáinak fordítására, megjelentetésére, illetve a könyvbemutató megrendezésére. A könyvbemutató akár egy közös magyar-szlovén könyvfesztivállá, kulturális rendezvényé is fejleszthető, váltakozó helyszínekkel a határtérségben.

Az együttműködési projektek esetében a magyar és a szlovén partner önmagában nem elégséges, még a kisebb projektekhez sem. Itt olyan, a határmentiségből eredő projektek megvalósítására nyílt lehetőségek, amelyek túlmutatnak a konkrét térségen, és európai dimenziót nyithatnak. E tekintetben számos más uniós határtérség számításba jöhet, ahol a nemzetiségek keveredve élnek a határ két oldalán (pl. franciák és németek, svédok és finnek, románok és magyarok). A projekt számos olyan témát és aktivitást érinthet, ami ehhez a határmentiséghez kapcsolódik. Ugyanakkor a szűkebb értelemben vett határmentiség is lehet a pályázat tárgya, ami jóval szélesebb partneri kör bevonását jelentheti.

⁷ http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/index_en.htm

A Kreatív Európa program másik fő ága, a **MEDIA alprogram** moziknak és az audiovizuális ágazat szereplőinek nyújt közvetlen támogatást. Az alprogram alapvetően négy kulcsterületre fókuszál: gyártók és alkotók támogatása, forgalmazók támogatása, képzés és hálózatépítés, valamint közönségfejlesztés.

Az első kulcsterület (*produceri támogatások*) gyártás-előkészítési támogatásai mozifilmek és sorozatok (játékfilmek, animációk és kreatív dokumentumfilmek), televíziós bemutatásra, valamint digitális platformokra szánt filmek és sorozatok létrehozását szolgálják. Videojátékok készítése esetén beszélhetünk kisebb, koncepciófejlesztésre, illetve nagyobb, projektfejlesztésre vonatkozó támogatásokról, míg a televíziós műsorgyártás intézkedés alatt játékfilmek, animációs filmek, kreatív dokumentumfilmek létrehozására van lehetőség.

Az európai filmek forgalmazásának támogatására két intézkedés irányul: beszélhetünk szelektív és automatikus támogatási formáról. A szelektív támogatás közvetlenül hozzájárul egy adott alkotás terjesztését segítő kampányhoz, míg az automatikus támogatási struktúra valamelyest bonyolultabb: a projekt első szakaszában egy potenciális pénzalap kerül létrehozásra, melyet a pályázónak egy referencia-időszak alatt az európai piacon nyújtott teljesítménye alapján számítanak ki. A második, újra befektetési szakaszban a létrehozott pénzalapot újra be kell fektetni új filmek koprodukciójába, forgalmazási jogainak megszerzésébe vagy bemutatási és reklámköltségeibe.

Forgalmazói ügynökségek támogatása szintén két fázisban történik: az első lépésben létrehoznak egy potenciális pénzalapot, a második szakaszban pedig az alapot új, filmek nemzetközi kereskedelmi jogaira vonatkozó minimum garanciák, vagy előlegek, illetve promóciós és reklámköltségeibe kell befektetni.

A *képzési és hálózati támogatások* célja olyan projektek generálása, melyek középpontjában képzési, piacbővítési tevékenységek, valamint nemzetközi koprodukciós alapok állnak. A képzési támogatások a médiaszektor szakembereinek kapacitásfejlesztésére fókuszálnak. A támogatás keretében szervezett képzések a közönségépítés, marketing, pénzügyi és kereskedelmi menedzsment, filmalkotások fejlesztése és gyártása, a digitális átállásban rejlő lehetőségek és kihívások területét érinthetik. Az intézkedésen belül beszélhetünk európai és nemzetközi akcióról, melyek közül az utóbbi lehetővé teszi a harmadik országok illetékes szervezeteivel való együttműködést is.

A MEDIA alprogramon belül a piacbővítést két intézkedés szolgálja. Mind az egyedi projektek, mind a hosszabb távú keretszerződéses együttműködések esetében három tevékenység támogatható:

- európai filmes szakemberek audiovizuális vásárokhöz való hozzáférése;
- online eszközök (adatbázisok, hálózatok) fejlesztése filmes szakemberek számára; valamint
- közös európai promóciós tevékenységek.

A képzési és hálózati intézkedések harmadik formáját a koprodukciós alapok támogatása jelenti. A cél olyan alapok tevékenységének segítése, melyek mozibemutatóra szánt, minimum 60 perces játékfilmek, animációk és kreatív dokumentumfilmek létrehozására irányulnak, és a filmek hatékonyabb terjesztése érdekében forgalmazási stratégiával rendelkeznek. A filmeket legalább három országban kell forgalmazni, melyek közül legalább egy részt vesz a MEDIA programban és legalább egy harmadik ország.

A MEDIA alprogram negyedik intézkedéscsomagja a közönségfejlesztést szolgálja, melynek alapvető célja az európai közönség érdeklődésének felkeltése a filmművészet iránt. Az intézkedéscsomag első elemét a filmfesztiválok támogatása jelenti. A fent említett cél elérése érdekében kizárólag olyan filmfesztiválok támogathatók, melyek programjuk legalább 70%-ában a MEDIA alprogramban részt vevő országokból származó filmeket vetítenek, vagy legalább 100 játékfilm (vagy 400 rövidfilm) szerepel a fesztiválprogramban.

A csomag második, közvetlenül a közönségépítést célzó intézkedése keretében többek között filmismereti, médiaelméleti oktatási anyagok, technikák cseréje, országokon átívelő új filmoktatási anyagok és információs eszközök fejlesztése és létrehozása, valamint közönségépítő események szervezése (interaktív promóciós tevékenység, innovatív vetítési alkalmak, stb.) támogatható.

Végül a harmadik intézkedés a mozi-hálózatokat támogatja, melyek esetében a projektek filmek vetítését, promócióját, oktatási tevékenységet és hálózatépítést foglalhatnak magukban.

5. táblázat: A Kreatív Európa MEDIA alprogramjának intézkedései⁸

Intézkedés-csomag	Támogatható pályázók	Partnerség	Támogatási összeg (ezer €/projekt)	Támogatási intenzitás	Projekt időtartama
Produceri támogatások					
Gyártás-előkészítés	független gyártó vállalatok	-	25-60	50%	30 hónap
		-	70-200	50%	30 hónap
Videojátékok fejlesztése	videojáték-gyártó és fejlesztő vállalatok	-	10-150	50%	30 hónap
Televíziós műsorgyártás	független gyártó vállalatok	3 partner 3 országból	300-1 000	12,5-20%	30-42 hónap
Forgalmazói támogatások					
Szelektív támogatás	Film-forgalmazó vállalatok	8 partner 8 országból	2,8-150	-	18 hónap
Automatikus támogatás	Film-forgalmazó vállalatok	-	-	60%	30-42 hónap
Forgalmazói ügynökségek támogatása	Film-forgalmazó vállalatok	-	-	60%	30-42 hónap
Képzési és hálózati támogatás					
Képzési támogatás	vállalatok, non-profit szervezetek, szövetségek, alapítványok, önkormányzatok	-	kb. 100	60-80%	2 év
Piaci hozzáférés	vállalatok, non-profit szervezetek, szövetségek, alapítványok, önkormányzatok	-	kb. 160	60-80%	18 hónap
		-	kb. 160	60-80%	2 év
Nemzetközi koprodukciós alapok	európai koprodukciós alapok	-	400	80%	28 hónap
Közöségfejlesztési támogatások					
Filmfesztiválok	vállalatok, non-profit szervezetek, szövetségek, alapítványok, önkormányzatok	-	19-75	60%	10 hónap
Közöségépítés	vállalatok, non-profit szervezetek, szövetségek, alapítványok, önkormányzatok	3 partner	kb. 145	60%	12 hónap
Mozi hálózatok	100 moziból álló hálózatok, melyek legalább 20 európai országban üzemelnek	-	10 000	40%	hónap

⁸ http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/index_en.htm

A magyar-szlovén kulturális együttműködés szempontjából a fenti lehetőségek közül elsősorban a filmfesztiválokat érdemes megcélozni. Itt többféle téma felvállalható: lehet foglalkozni a közép-európai nemzetiségek hagyományaival, a sokszínű közép- és kelet-európai multietnikus térség egymásra hatásaival, a határral (azon belül a vasfüggönnyel), a Balkánnal, a balkáni háborúkkal, Közép-Európával, a közép-európaisággal stb.

Emellett a magyar és a szlovén filmipar közönségépítési tevékenységei is megcélozhatóak, de ebben az esetben egy harmadik ország szereplőit is be kell vonni a tevékenységekbe.

További lehetőséget jelenthet a televíziós műsorok gyártása, főként az első világháború 100. évfordulója kapcsán készíthető dokumentumsorozat előállítását, különös tekintettel a magyar katonáknak a mai Szlovénia területén átélt élményeire.

Fontos ugyanakkor megemlíteni, hogy a támogatási intenzitása ezeknek a pályázatoknak alacsony, általában 50% körüli, számos esetben utófinanszírozásként. Ez jelentős, az esetek többségében kezelhetetlen terhet ró a potenciális pályázókra. Magyarországon az elmúlt költségvetési ciklusban a Kultúrpoint irodánál lehetett a magyarországi önerőre pályázni. Hasonló lehetőségről Szlovénia viszonylatában nincs tudomásunk.

A Kreatív Európa Programnak része egy **kreatív-kulturális szektorközi ág** is. Az alprogram magába foglal egy az Európai Beruházási Alap által kezelt új pénzügyi garanciaeszközt, amely 2016-tól kezdődően megkönnyíti, hogy a kisméretű kulturális és kreatív vállalkozások hitelhez juthassanak. Emellett a közvetlen projekt támogatásokon túl, a Kreatív Európa program támogatja az Európa Kulturális Fővárosa programot, az Európai Örökség címet, az Európai Örökség Napok elnevezésű rendezvénysorozatot, valamint öt európai díjat (az EU Kulturális Öröksége díj/Europa Nostra-díj, az EU kortárs építészeti díja, az EU irodalmi díja, a „European Border Breakers” díj és az EU MEDIA-díja).

Horizont 2020

A közel 79 milliárd eurós költségvetésű program közvetlenül tehát nem kapcsolódik a kulturális és kreatív szektorokhoz, de a Szociális kihívások kezelése prioritási tengelyen belüli intézkedések néhány esetben érintik azokat. Az említett prioritási tengelyen belül a következő intézkedéscsomagok relevánsak:

1. Európa a változó világban - Reflektív társadalom;
2. Tudomány a társadalomban és a társadalomért – A társadalom integrálása a tudományba és innovációba;
3. Biztonságos társadalmak – Katasztrófavédelem és klímaváltozás.

A keretprogram működése kétéves munkaprogramokon alapul, melyek meghatározzák a pályázati kiírások témáit és az allokálendő összegeket. Habár a program tengelyei és intézkedéscsoportjai a hét év alatt állandóak, a konkrét pályázati kiírások tematikájukat tekintve két évente változnak. A 2014-2015-ös munkaprogram alapján elmondható, hogy a program keretében többnyire a kulturális örökség védelmével (pl. öko-innovatív eljárások fejlesztése a *kulturális örökség védelmére*), a *kulturális erőforrások, értékek digitalizálásával*, modern megjelenítésével (pl. 3D modellezés), a tudomány és a kultúra összekapcsolásával kapcsolatos tevékenységek (pl. tudományos kiállítások), illetve az európai identitást befolyásoló kulturális értékekre vonatkozó kutatások (pl. *rendszerfeltárás, háborúk kulturális hatásának vizsgálata*) támogathatók.

A programban az átlagos projektnagyság a kutatási projektek esetében 1-2 millió euró, míg a fejlesztési és innovációs projekteknél 2-6 millió euró. A támogatási intenzitás előbbiek esetében 70%, míg utóbbiaknál 100%, előfinanszírozás az esetek többségében igényelhető. A partnerséget illetően a minimum három különböző országból származó szervezetekből álló konzorcium alapkövetelmény. Az EU tagállamain kívül Szerbia és Ukrajna is a támogatható országok körébe tartozik.

A Horizont 2020 program nem igazán a kis határ menti együttműködések támogatja, sőt, leginkább a nagyobb, nyugat-európai kutatásokat hivatott finanszírozni. A szlovén-magyar kulturális együttműködésekre kivételes esetben lehet forrást szerezni a programból. Ehhez a két ország vezető egyetemeinek vagy akadémiáinak bevonására lesz szükség. A nyugat-európai partnerek bevonása nélkül megvalósíthatatlan projektek témájaként a határtérség kulturálisan kevert építészeti öröksége, folklórja, a határproblematika vagy a 20. század háborúi említhető meg.

Erasmus+

Az Európai Unió Erasmus+ 2014-2020 keretprogramja az oktatás, a képzés, az ifjúságpolitika és a sport terén korábban indított és jelenleg is működő programokat egyesíti. A program második kulcstevékenysége (*Cooperation for innovation and exchange for good practice*) tekinthető relevánsnak a kulturális együttműködés tekintetében. Ezen belül a tudásfejlesztési szövetségek (Knowledge Alliances) intézkedés célja a felsőoktatási intézmények és vállalkozások közötti együttműködés erősítése, Európa innovációs kapacitásának növelése érdekében. Az intézkedés támogatja többek között a szektorális együttműködést, így alkalmas a munkaerő-piaci igények és a felsőoktatási programok összehangolására a kulturális és kreatív szektorok esetében is. Az aktuális munkaprogram kiemeli a vállalkozói kompetenciák erősítésének fontosságát, mely a kreatív ipari kkv-k esetében kiemelt jelentőséggel bír: a kreatív szakemberek számára, a megfelelő szaktudás hiányából adódóan gyakran problémát jelent a saját vállalkozásuk irányítása, menedzselése. A projektek keretében többek között tananyagfejlesztés, tudás- és tapasztalatcserére irányuló tevékenységek támogathatók.

A 2. kulcstevékenység másik releváns intézkedése ágazati szakképzettség-fejlesztési szövetségek létrehozására irányul. Az intézkedés célja egy adott szektorban tevékenykedő vállalatok, szakképzési intézmények, illetve egyéb szereplők együttműködésének támogatása, az adott szektor munkaerő-piaci keresletének és kínálatának összehangolása érdekében. A támogatható tevékenységek körébe tartozik a szakképzési tananyagfejlesztés, illetve oktatási és képzési módszertanok kidolgozása. A 2015-ös munkaprogram esetében a kulturális és kreatív szektor a kiemelt célterületek közé tartozik.

Az Erasmus+ 5. kulcstevékenységén (Sport) belül, az intézkedések egyike non-profit sportrendezvényeket támogat, amely erősíti a részvételt⁹. A tömegsportszerű rendezvények lebonyolítását lehet a Sport Európai hetéhez is kötni, amelyre ősszel szokott sor kerülni.

⁹ Jóllehet ez képezi a program költségvetésének legkisebb részét, a keret még így is meghaladja a 250 millió eurót.

6. táblázat: Az Erasmus+ releváns intézkedései¹⁰

Intézkedés	Támogatható pályázók	Partnerség	Támogatási összeg (ezer €/projekt)	Támogatási intenzitás	Projekt időtartama
Tudásfejlesztési szövetségek	felsőoktatási intézmények, vállalatok	6 partner 3 országból	700 - 1 000	80%	2-3 év
Ágazati szakképzettség-fejlesztési szövetségek	szakképző intézmények, vállalatok, egyéb szereplők	9 partner 3 országból	750	80%	2-3 év.
Non-profit európai sportrendezvények támogatása	közintézmények, non-profit szervezetek	-	450	80%	1 év

Mint látható, a program elsősorban a széles európai összefogáson alapuló projekteket támogatja. A magyar és szlovén szereplők bekapcsolódhatnak a kreatív gazdaságot erősítő, fejlesztő tevékenységekbe, mind a szövetségi, mind a szakképzési beavatkozások terén.

További lehetőséget kínál a határ menti sporttevékenységek megvalósítása, amely érzékelhetően hozzájárulhat a két ország társadalma közötti közeledéshez. Itt elsősorban a fiatalabb generáción belüli kapcsolatépítést segítő határ menti sportbajnokságok lebonyolításában érdemes gondolkodni, amelyek nemcsak egymás jobb megismerését szolgálják, hanem erősítik a térségi identitást is.

A támogatási intenzitás viszonylag magas, 80%, előfinanszírozás jellemzően az elnyert támogatás 40-60%-áig igényelhető.

¹⁰ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm

COSME

A COSME az európai kis- és középvállalatok versenyképességét támogató 2014 és 2020 között futó európai uniós keretprogram, melynek keretében egyrészt hagyományos, projekt alapú támogatások érhetőek el, másrészt kedvezményes piaci jellegű finanszírozási eszközök. A klasszikus támogatások közül jelen esetben a turisztikai szektort érintők tekinthető relevánsnak. A szintén (éves) munkaprogramok alapján működő kiírások közül az „EU-s turisztikai ajánlatok és termékek diverzifikációja” intézkedés támogatást nyújt a kulturális örökség jobb turisztikai hasznosításával kapcsolatos tevékenységekhez, illetve kulturális tematikus utak kialakításához, fejlesztéséhez. A projektek keretében többek között *ICT-fejlesztések, marketing-, tapasztalat- és tudástranszferrel, valamint kapacitásépítéssel* kapcsolatos tevékenységek támogathatók. Az átlagos projektnagyság kb. 200 ezer euró, a támogatás intenzitása az esetek többségében 75%.

COSME program Hitelgarancia programja finanszírozást biztosít a pénzügyi közvetítők garanciáihoz és ellengaranciáihoz (pl. szervezetek, bankok, bérbeadással foglalkozó vállalatok garanciái) annak érdekében, hogy az európai kis- és középvállalkozások több piaci forráshoz jussanak. A programnak köszönhetően olyan KKV-k is hozzáférhetnek különböző piaci finanszírozási formákhoz, melyek önmagukban nem teljesítenék a szükséges feltételeket. Emellett a program Tőke szolgáltatása a növekedésben elnevezésű eszközének célja az induló és nagy növekedési potenciállal bíró KKV-k kockázati tőkéjének és kevert finanszírozásának biztosítása, releváns pénzügyi alapok támogatásán keresztül.¹¹

A program természetéből kifolyólag kkv-kat támogat. Ezen belül van lehetőség kulturális vagy kreatív ipari vállalkozások számára innovatív megoldásokra, illetve turisztikai termékfejlesztésre pályázni. Egyes kiírások lehetőséget biztosítanak a vállalkozásokat segítő szervezetek (vállalkozásfejlesztési alapítványok, egyetemi kutató intézetek stb.) részvételére is. A magyar-szlovén kulturális együttműködést elsősorban a turizmus és a kreatív ipari együttműködés terén segítheti az alap.

¹¹ http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/access-to-finance-smes/index_en.htm

AZ EURÓPAI UNIÓN KÍVÜLI FORRÁSOK

A kulturális együttműködés élénkítéséhez nem kizárólag uniós források használhatóak fel. Számos európai és amerikai alap támogat közép-európai aktivitásokat.

A Visegrádi Alap

A Visegrádi Alap a visegrádi államok (Magyarország, Szlovákia, Csehország és Lengyelország) által alapított nemzetközi szervezet, melynek célja a régió intézményei és állampolgárai közötti szorosabb együttműködés elősegítése és népszerűsítése, valamint a visegrádi és a szomszédos régiók (Keleti Partnerség, Nyugat-Balkán) közötti kapcsolatok erősítése. A program keretében több támogatási konstrukció érhető el. A V4-es országok együttműködését támogatják a kis- és standard pályázatok, melyek tematikájukat tekintve lehetnek kulturális, oktatási, tudományos, ifjúsági, turisztikai és határon átnyúló együttműködési (közvetlen határ menti szereplők közös munkáját támogató) projektek. A támogatható tevékenységek közé tartozik többek között rendezvények, kiállítások, fesztiválok, workshopok, táborok, csereprogramok szervezése, kiadványok megjelentetése, turisztikai desztinációmarketing-tevékenység. A partnerséget tekintve mindkét konstrukció esetében elvárás legalább három visegrádi partner együttműködése, ez alól kizárólag a határon átnyúló együttműködési projektek képeznek kivételt, ahol elegendő két határ menti szereplő részvétele.

A stratégiai projekt kiírások nagyobb, hosszú távú együttműködéseket támogatnak, melyek illeszkednek a program éves prioritásaihoz. A prioritások általában olyan témákat érintenek, mint a közlekedés, energia, erőforrás-hatékonyság, de előfordul, hogy kulturális fejlesztések is megvalósíthatók.

A Visegrad+ program olyan projektek megvalósítását támogatja, melyek a V4-országok és a szomszédos térségek együttműködését segítik elő. A célterületek közé tartoznak a Keleti Partnerség és a Nyugat-Balkán országai, Szlovénia és volt már támogatott célország. A program közvetlenül nem érinti a kultúrát, de nagyobb projektek keretében kulturális fejlesztések is megvalósíthatók.

7. táblázat: A Visegrádi Alap releváns konstrukciói¹²

Intézkedés	Támogatható pályázók	Partnerség	Támogatási összeg (ezer €/projekt)	Támogatási intenzitás	Projekt időtartama
Kisprojekt pályázat	jogi és természetes személyek	3 partner 3 V4-es országból	<6	80%	6 hónap
Standard projekt pályázat			>6	80%	12 hónap
Stratégiai projekt pályázat	jogi személyek	4 partner 4 V4-es országból	40	70%	12-36 hónap
Visegrad+		3 V4-es partner és 2 nem EU tagállambeli partner	80	100	18 hónap

A V4 kiírásain első megközelítésben a magyar-szlovén határtérség szereplői pályázhatnak Magyarországon megvalósuló tevékenységekre. Ez alól kivételt jelenthetnek a V+ Szlovéniát is érintő kiírásai.

A szlovák, cseh, lengyel partnerek bevonásával megvalósítható kulturális aktivitásokba mindazonáltal a szlovén szomszédok akkor is bevonhatóak, ha hagyományos standard vagy small grant típusú tevékenységeket valósít meg a magyarországi partner.

A viszonylag egyszerű adminisztrációs rendszer, a magas, 80-100% körüli támogatási intenzitás, valamint az előfinanszírozás, kedvező feltételeket biztosít a potenciális pályázók számára a pénzügyi források eléréséhez.

¹² <http://visegradfund.org/>

Eurimages

Az Eurimages az Európa Tanács 1989-ben alakult filmipart támogató alapja, melynek keretében a 47 tagállam közül 36 részesülhet pénzügyi támogatásban. A program két intézkedést tartalmaz, melyek keretében közvetlen pénzügyi támogatást vagy kedvezményes kölcsönt nyújt film gyártó és forgalmazó vállalatok számára.

Az első intézkedés keretében játékfilmek, animációs és dokumentumfilmek határon átnyúló koprodukciói támogathatók, feltételesen visszafizetendő kamatmentes hitelek formájában. A hitel visszafizetésének mértékét a projekt keretében finanszírozott film által generált bevételek határozzák meg. A támogatási intenzitás alacsony, 17%, a hitel nagysága nem haladhatja meg az 500 ezer eurót, a hitel összegének 60%-áig lehetőség van előfinanszírozásra.

A második intézkedéscsomag keretében a támogatható európai mozifilmekhez kapcsolódó marketingtevékenységek, illetve az európai filmipar láthatóságát és jelentőségét bemutató projektek (filmfesztiválok, VOD, internetes megjelenés) támogathatók. Az Eurimages program ebben az esetben közvetlen pénzügyi támogatást nyújt a kedvezményezetteknek. A támogatási intenzitás az európai uniós MEDIA programhoz hasonlóan 50-70% között mozog, előfinanszírozás a támogatási összeg 50%-ig igényelhető.

8. táblázat: Az Eurimages releváns támogatási konstrukciói¹³

Intézkedés	Támogatható pályázók	Partnerség	Támogatási összeg (ezer €/projekt)	Támogatási intenzitás
Mozifilmgyártás	producerek, gyártó vállalatok	2 partner 2 országból	500	17%
Filmszínházi forgalmazás	filmforgalmazók és azok szövetségei	-	10/film	50-70%

Tekintettel az első intézkedés piaci viszonyokhoz szabott támogatási feltételeire, a magyar-szlovén együttműködés szempontjából a második intézkedés tűnik felhasználhatónak. A MEDIA program keretéből megvalósítható filmfesztiválokhoz ez a forrás akár a szükséges önerő részbeni kiváltásához is felhasználható. A rendezvények témáinál is az ott említetteket célszerű követni.

¹³ http://www.coe.int/t/dg4/eurimages/default_en.asp

Európai Ifjúsági Alap

Az Európai Ifjúsági Alap (European Youth Foundation) szintén az Európa Tanács által létrehozott szervezet, mely az európai ifjúsági szervezetek együttműködését támogatja számos területen, beleértve a kultúrát is. A magyar-szlovén kulturális fejlesztések tekintetében az Alap három intézkedése releváns:

- nemzetközi tevékenység,
- éves munkaterv és
- pilot tevékenységek megvalósítása.

Az első intézkedés keretében olyan nemzetközi, európai találkozók támogathatók, melyek segítik a fiatalok közötti interkulturális párbeszéd kialakulását. A második intézkedés egy adott stratégia, munkaterv megvalósításához nyújt támogatást, míg a pilot tevékenységek esetében egy adott társadalmi kihívásra választ adó projektek támogathatók. A támogatható tevékenységek körébe tartozik az *oktatás-képzés*, *figyelemfelhívás*, a résztvevők együttműködésén alapuló *termékfejlesztés* (pl. kampányok, kézikönyvek, stb.).

8. táblázat: A European Youth Foundation releváns intézkedései¹⁴

Intézkedés	Támogatható pályázók	Partnerség	Támogatási összeg (ezer €/projekt)	Támogatási intenzitás
Nemzetközi tevékenység	ifjúsági non-profit szervezetek	7 partner 4 országból	20	33%
Éves munkaterv		7 partner 4 országból	50	-
Pilot tevékenység		-	10	-

Az alap elsősorban a minél szélesebb európai együttműködések részesíti előnyben. Ebben a vonatkozásban a magyar-szlovén határtérség együttműködése egy nagyobb európai kooperáció keretében értelmezhető. A határok vagy az etnikumközi párbeszéd kérdését tematizálva azonban egy ilyen szélesebb együttműködés keretében is beazonosíthatóak a potenciális együttműködési területek.

A pilot-tevékenységek területén ugyanakkor elegendő egy vagy két partner részvétele is a projektben. A támogatási összeg viszonylag alacsony, és innovatív megközelítést szükséges alkalmazni. Itt valamilyen interaktív, a fiatalokat saját kulturális örökségük irányában mozgósító, elkötelező akcióra lehetne pályázni.

¹⁴ <http://www.coe.int/en/web/european-youth-foundation>

Európai Kulturális Alap

Az Európai Kulturális Alap (European Cultural Foundation) egy független holland alapítvány, melynek célja az európai innovatív kulturális szereplők tevékenységének, együttműködésének támogatása. Az Alap több támogatási konstrukciót kínál. A *STEP Beyond Travel* nevet viselő intézkedés 35 év alatti feltörekvő művészek és a kultúra területén dolgozó szakemberek együttműködését, tapasztalat- és tudáscseréjét támogatja, többek között a zene, színház, képzőművészet, filmipar, design, multimédia, divat és kulturális kapacitásépítés terén. Az átlagos pénzügyi hozzájárulás nagysága 450-500 euró.

Szintén személyek közötti együttműködést támogat az *Idea Camp* program, mely egy 2014-ben létrehozott, a kreatív és kulturális ipar szereplőit tömörítő platformon alapul. A platformnak köszönhető közös munka eredményeként kialakuló innovatív és kreatív kezdeményezések megvalósításához az Alap K+F intézkedése nyújt 10 000 eurós támogatást. Ez esetben nem kizárólag magánszemélyek támogathatók, szervezetek is a partnerség tagjai lehetnek.

A támogatási program részét képezi a *Balkán Művészeti és Kulturális Alap*, mely a balkáni országok kulturális szereplőinek az egymással, valamint a többi európai országgal való együttműködését támogatja. A program célja az inkluzív, demokratikus és virágzó társadalmak erősítése a Nyugat-Balkánon, a kulturális szektor támogatása révén. Az Alap független kulturális szervezetek, hálózatok, alapítványok és egyesületek kezdeményezéseit támogatja, az egy projektre jutó támogatási összeg kb. 15 000 euró.¹⁵

A magyar-szlovén határ menti kulturális együttműködés szempontjából példaértékű kezdeményezés működik a dél-szlovákiai Párkány (Štúrovo) városban, ahol féléves ösztöndíjakat biztosítanak a világ bármely pontjáról jelentkező művészeknek. Az ösztöndíj keretében a művészek jelképes hídőri szerepet töltenek be: a kétszer is lerombolt Mária Valéria híd fennmaradását segítik, őrzik. A féléves otltétük során a határ és a híd témája köré szerveződő művészeti tevékenységet folytatnak, amelynek eredményeit távozásuk előtt egy kiállítás, performansz keretében mutatják be.

A magyar-szlovén határon hasonló kezdeményezés indítható el, amelynek keretében nem csak a két ország, hanem Európa más országainak művészei is megjelenhetnek a térségben, és annak értékeit, a két nemzetiség együttélésének emlékeit dolgozzák fel, bevonva a helyi lakosságot is. Ehhez nyújthat induló támogatást az Európai Kulturális Alap balkáni kerete.

¹⁵ <http://www.culturalfoundation.eu/>

Az ismertetőből kiderül, hogy a nemzeti szinten rendelkezésre álló, és így az országhatárokon belül, az együttműködő partnere által külön-külön igénybe vehető forrásokon kívül számos további kiírás áll rendelkezésre, amelyek kimondottan a határon átnyúló együttműködést segítik a kultúra területén. Célszerű a rendelkezésre álló forrásokat (az üzleti szférából érkező támogatásokkal kiegészítve) integráltan kezelni, felhasználni. Ennek alapvető feltétele a stratégiai szintű, hosszú távú, tervszerű együttműködés: ne egy-egy pályázati kiírástól függjenek a magyar-szlovén kulturális kapcsolatok, hanem a tágabb értelemben vett határtérség szereplői közötti stratégiai partneri viszonyt töltsük meg konkrét pályázatok segítségével tartalommal.

Ahhoz, hogy a magyar és szlovén partnerek ilyen együttműködések kezdeményezhessenek, meg kell teremteni ennek a szervezeti háttérét is, amelyre a Reg-Net elnevezésű projekt¹⁶ keretében a Határ Menti Innovációs Kft. által a CESCİ közreműködésével készített tanulmány nyújt iránymutatást.

¹⁶ <http://www.regnet-projekt.eu/hu/projekt.html>